

<https://helda.helsinki.fi>

Kuvatkin kertovat

Hilander, Markus

2015

Hilander , M 2015 , ' Kuvatkin kertovat ' , Natura , Vuosikerta. 52 , Nro 3 , Sivut 14-15 .

<http://hdl.handle.net/10138/307136>

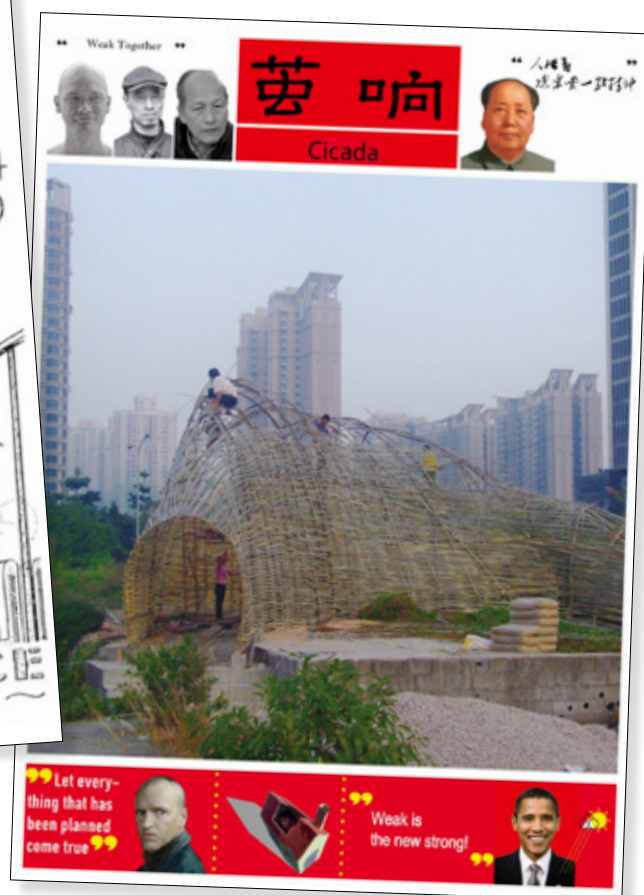
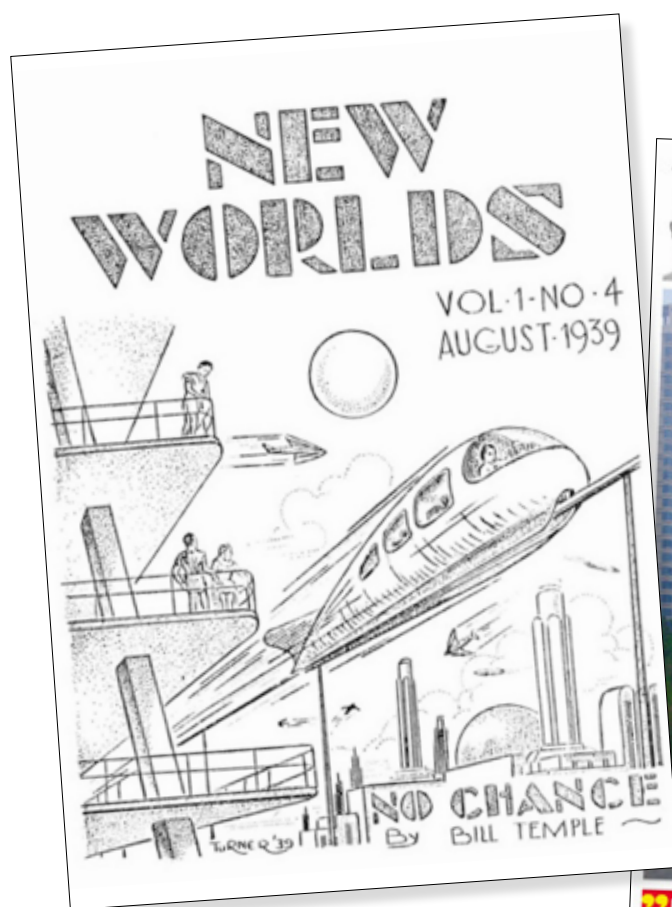
publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

KUVAT: WIKIMEDIA COMMONS

Kuvatkin kertovat

MARKUS HILANDER

FM, TOHTORIKOULUTETTAVA, HELSINGIN YLIOPISTO

Visuaaliset oppisisällöt saattavat men-
nä hukkaan, mikäli kuvia ei keskitytä
katsomaan. Kyky tulkita kuvia ja oppia
niistä on kuitenkin tärkeä taito. Oppi-
kirjojen lisäksi kuvallista sisältöä tulki-
taan myös muussa arjessa.

Seuraa melko banaali vinkki: **tarkastele oppikirjojen kuvia yhdessä oppilaidesi kanssa.** Vinkki on kuitenkin syytä ottaa tosissaan, sillä vaikka kuvien sisällöt aukenisi-
vat opettajalle, oppilaat eivät välttämättä edes katso niitä, vaan keskittyvät lukemaan pelkät tekstit oppikirjasta. Silloin kuvat typistyvät mu-
kavaksi lisäksi- ja tarkoittavat siis vähemmän luettavaa.

Oppikirjojen kuvien lisäksi opetuksessa voi hyödyntää vaikkapa Googlen kuvahakua, sarja-
kuvia, Aku Ankkaa, cd-albumien kansikuvia ja mainoksia. Esimerkiksi eri vuosikymmenten aikakauslehtien kansikuvia on mielenkiintoista vertailla toisiinsa. Jos kuvissa on myös biologi-

OPETUS & OPPIMINEN

1. Kysymyksiä kuvien tuotannosta:

- Minä vuonna tai vuosikymmenenä kuva on otettu?
- Millaisella tekniikalla kuva on tuotettu: onko kuva otettu perinteisellä filmikameralla vai digikameralla? Vai onko kyseessä piirros?
- Onko kuva otettu studiossa vai luonnollisissa olosuhteissa?
- Miten totuudenmukainen kuva on: onko kuvaa käsitelty digitaalisesti esimerkiksi photoshopilla?
- Mitä tarkoitusta varten kuva on otettu: esimerkiksi viihde-, myynti-, opetus- tai informointitarkoitukseen?
- Missä maassa kuva on tehty? Mitä muuta kansikuvan kontekstista voi päätellä?

2. Kysymyksiä kuvien sisällöstä:

- Onko kuva värikuva vai mustavalkoinen?
- Onko kuvassa myös tekstiä?
- Mitä mahdollinen teksti ohjaa katsomaan kuvassa?
- Mitä elementtejä kuvassa on?
- Jos kuvassa on esimerkiksi ihmisiä, mihin suuntaan he katsovat ja mitä he tekevät?
- Voiko ihmisten tunnetilasta tehdä johtopäätöksiä: hymyilevätkö he esimerkiksi?
- Miten kuvan aiheet voisi linkittää biologiaan tai maantieteeseen?

3. Kysymyksiä kuvien yleisöstä:

- Ketä varten kuva on tehty? Katsovatko kuvaa esimerkiksi vain suomalaiset vai onko kyseessä kansainvälinen lehti?
- Jos tarkastelun kohteena on esimerkiksi aikakauslehden tai cd-albumin kansikuva, millaisille ihmisille se on suunnattu: naisille, miehille, nuorille, keski-ikäisille, vähemmistöille?
- Onko kuvaa tarkoitus katsoa kotona vai julkisella paikalla?
- Miten kuvan merkitykset muuttuvat, jos kuva olisikin painettu oppikirjan sivuille tai jos se olisi esillä esimerkiksi museossa tai jos se olisi kuvakaappaus, jossa näkyy myös tekstiä kyseiseltä internet-sivulta?
- Miten kuvaa olisi tulkittu esimerkiksi 50 vuotta sitten verrattuna tähän päivään?

Gillian Rose (2012). Visual methodologies.

aan tai maantieteeseen liittyvää sisältöä, oppivat nuoret samalla tarkastelemaan arjessa näkemiensä kuvien sisältöä biologisesta ja maantieteellisestä näkökulmasta. Oppilaat voivat myös itse etsiä kuvia erilaisista lähteistä ja vertailla niitä esimerkiksi osana suurempaa projektia.

Kahden kuvan eroja voi pohtia niiden **tuotannon, sisällön ja yleisön** kautta. Esimerkiksi oheisista kansikuvista huomaa silmänräpäyksessä, että vuonna 1939 julkaistun *New Worlds* -lehden kansi on piirretty. Vuonna 2009 julkaistun *Cicada*-lehden kansikuva on todennäköisesti otettu digikameralla ja sitä on lisäksi voitu muokata esimerkiksi valoisuutta ja kontrastia muuttamalla.

New Worlds -kansi edustaa brittiläistä science fictionia, mahdollisia maailmoja, ja sen ilmes- tymisaikana Iso-Britannia julisti sodan Saksaa vastaan. *Cicada* on puolestaan hongkongilainen ilmaislehti, jonka numero on omistettu

urbaanille arkkitehtuurille ja sen kansikuvassa rakennetaankin jonkinlaista majaa.

Kummankaan kansikuvan kontekstia, kuten julkaisumaata, ei kuitenkaan ole helppo päätellä pelkästään kuvien avulla: näiden kuvien tulkintaan tarvitaan myös kannessa olevaa kirjoitusta ja tiedonhakua internetistä. Sen sijaan niiden yleisöt on melko helppo arvata: science fictionista ja arkkitehtuurista kiinnostuneet ihmiset. Kyseisiä kansikuvia voisi hyödyntää esimerkiksi keskusteltaessa aluesuunnittelusta: miten modernistinen kuvaus kaupunkimaisemasta *New Worlds* -lehden kansi on sen julkaisuajankohta huomioiden ja miten hyvin sen esittämät rakennukset istuisivat oppilaiden nykyiseen, omaan lähiympäristöön. Oheissa on listattu virikkeeksi lisää erilaisia kysymyksiä, joita kuvien tuotannosta, sisällöstä ja yleisöstä voi pohtia. ■